

Dagthema: 'Tot liefde geroepen'

Overweging 28 januari 2018 – Bart-Jan van Gaart

Lector: Ellen Tiggeler

“... Roeping is een complex begrip. Net zo complex als bijvoorbeeld liefde.
We kunnen er alleen maar over stamelen.
Met omtrekkende bewegingen en heel veel woorden kunnen we er iets over zeggen,
maar eigenlijk zijn er geen woorden voor.
Het is zoiets als gehoor geven aan een innerlijke stem ...”

Eerste lezing: Jona 3, 1-5,10

Tweede lezing: Marcus 1:14-20

Openingsgebed

Lied Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

1. Koor 2/3. Koor + Allen

Dit huis vol mensen,
weet jij wie het zijn?
Ik mag het hopen.
Heb jij ons geteld,
ken jij ons bij name?
Dan ben je de Enige.

Welkom en inleiding

Openingsgebed

Om niet te vergeten waartoe wij zijn
gemaakt,
keren wij ons tot U, Eeuwige,
die ons kent en die ons leven draagt.
Wij bidden U voor de wereld waarin wij
leven
waarin veel onnodige duisternis is.
waardoor mensen niet tot hun recht komen.

Wij, kleine en zoekende mensen van goede wil,
wij verlangen te leven in vriendschap en vrede,
We willen het goede doen, en licht zijn voor elkaar.
Toch is er veel in ons dat ons daarvan weerhoudt.

U hebt ons toegezegd dat U alles nieuw zult maken

en met ons zult zijn.
Spreek tot ons uw Woord, dat leven schept,
kom ons nabij door Jezus, uw Zoon, uw gestalte
in deze wereld.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Op mijn levenslange reizen
twijfel, donker achtervolgt mij.
Liefde, blind, holt voor mij uit,
zing ik steeds op and're wijzen
over wie ik niet kan spreken,
zing ik: "ooit, mijn hart te breken,
ooit mijn hart voor jou te breken".

Opgereisd, pas halverwege,
met een keel kapot gezongen,
met een hart voor wie gebroken,
kruip ik onder doornenstruiken,
druk mijn ogen in de aarde,
smee dat nu het eind zal komen,
smee de dood, dat hij zal komen.

mmm...
spoorloos trok voorbij de twijfel,
waar ik lag. De liefde keerde,
zag mij, bracht mij drank en spijs,
deed mij opstaan uit de dood.
Nog een leven zal ik reizen.
Nooit meer zonder reisgenoot.

Lezing: Jona 3, 1-5.10

Nu werd het woord van de Eeuwige voor de tweede maal tot Jona gericht: 'Sta op, ga naar Nineve, de grote stad Nineve, en zeg haar aan wat Ik u te zeggen heb gegeven.' En Jona stond op en ging naar Nineve, zoals de Eeuwige bevolen had. Nineve was een geweldig grote stad; drie dagen had men nodig om er doorheen te trekken. Jona begon de stad in te gaan, een dagreis ver. Toen riep hij: 'Veertig dagen nog, en Nineve wordt met de grond gelijk gemaakt!' Maar de Ninevieten zochten hun steun bij God; zij riepen een vasten uit en allen, van groot tot klein, trokken zij boetekleren aan. En God zag wat zij deden; Hij zag hoe zij terugkwamen van hun heilloze wegen. En God kreeg spijt, dat Hij hen met dat onheil bedreigd had. Hij bracht het niet ten uitvoer.

Lied

Jan Maes-De Vleugel/ Bernard Huijbers

naar Ef. 3, 14-21

1. Roep - roep om ruimte,
om lengte en breedte,
om hoogte en diepte.
2. Lang - lang naar lengte,
naar lengte die keert
het achterste voren.
3. Bid - bid om breedte,
om breedte die keert
het averechtse om.
4. Hoop - hoop op hoogte,
op hoogte die keert,
het onderste boven.
5. Delf - delf de diepte,
de diepte die keert,
het binnenste buiten.
6. Leef - leef de liefde,
de liefde die keert,
ons om en om en om.

Lezing: Marcus 1:14-20

Nadat Johannes was gevangengenomen, ging Jezus naar Galilea en verkondigde er Gods Blijde Boodschap. Hij zei: 'De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij; bekeert u en geloof in de Blijde Boodschap.' Toen Hij eens langs het meer van Galilea liep, zag Hij Simon en de broer van Simon, Andreas, terwijl zij bezig waren het net uit te werpen in het meer; zij waren namelijk vissers. Jezus sprak tot hen: 'Komt, volgt Mij, Ik zal maken dat gij vissers van mensen wordt.' Terstond lieten zij hun netten in de steek en volgden Hem. Iets verder gaande zag Hij Jacobus, de zoon van Zebedeüs en diens broer Johannes; ook zij waren in de boot bezig met hun netten klaar te maken. Onmiddellijk riep Hij hen. Zij lieten hun vader Zebedeüs met de dagloners in de boot achter en volgden Hem.

Lied

Henriëtte Roland Holst / Tom Löwenthal

Dit ene weten wij
en aan dit een houden wij ons vast in de duistere uren.
Er is een woord dat eeuwiglijk zal duren
en wie 't verstaat, die is niet meer alleen

Overweging

We hoorden zojuist twee roepingsverhalen. Eén over Jona die de bewoners van Niniveh maant hun leven te beteren wat ze terstond doen. Curieus. Het ander over Jezus die tegen een paar vissers zegt: "kom en volg mij". De vissers laten hun bezigheden voor wat ze zijn en gaan. Eveneens curieus.

Overboord gezet

Bij Jona missen we een belangrijk deel van het verhaal. Ik praat u even bij. De Eeuwige had Jona al eerder opdracht gegeven om naar Niniveh te gaan om tot bekering aan te sporen, maar had het hazenpad gekozen naar elders om zo aan de opdracht te ontkomen. Onderweg per boot naar elders, dreigt het schip in een storm te vergaan. Als Jona de bemanning laat weten dat hij wellicht de oorzaak is van de storm omdat hij op de vlucht is om aan een opdracht van de Eeuwige te ontkomen, wordt hij overboord gezet. Een walvis ziet vervolgens een lekker hapje in Jona en zo belandt Jona in de buik van de walvis. Daar zit hij drie dagen en nachten lang. Drie dagen. Daar heb je ze weer. Als er in de Schrift iets drastisch anders moet, gebeurt dat altijd in drie dagen. Kennelijk was Jona niet licht verteerbaar dat hij drie dagen in de Walvissenmaag doorbracht. Zelfs zo maag bedervend dat de walvis Jona uitspuugt op het strand. En dan begint ons verhaal want wederom stuurt de Eeuwige Jona naar Niniveh. Aan een roeping ontkom je niet. En daar gebeurt het onwaarschijnlijke: Een stad met een doorsnee van drie dagreizen laat zich op straffe van verwoesting en op last van de koning, bekeren en alles komt goed. Moraal van dit verhaal: geroepen tot bekering zijn wij. Bekering waarvan? Van alles wat afwijkt van de weg naar de Eeuwige. Ik kom daar straks op terug. Overigens, er is op dit moment een geweldige tentoonstelling over Niniveh in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. p naar Leiden dus.

Kom en volg mij

Dan die vissers. Er staat; Jezus ging naar Galilea. Galilea, de uithoek bij uitstek, het land van ongelovigen. Kan daar iets goeds van komen? Hij was in Judea waar Johannes hem gedoopt had in de Jordaan. Johannes was gevangen genomen dus wellicht was de terugkeer van Jezus naar zijn geboortegrond ook een soort vlucht. Maar in tegenstelling tot Jona die aan de roep van de Eeuwige wilde ontkomen, wordt Jezus zelf de roepende. Aan de oever van het Meer van Galilea ziet hij Simon, die later Petrus genoemd zal worden en zijn broer Andreas. En ook de zonen van ene Zebedeus: Jacobus en Johannes. "Kom en volg mij" zegt Jezus tegen de vissers. En ze laten alles vallen en volgen Hem. Ze zullen meteen ook de kerngroep worden van de 12 leerlingen die Jezus om zich heen verzamelt. En van die vier de twee bekendsten: Simon Petrus de gedoodverfde opvolger en Johannes, de lieveling van Jezus. Zo kort en zonder aanleiding als de roeping van deze vier hier geschetst wordt en zo prompt als ze hun bezigheden laten voor wat ze zijn en Jezus volgen, zal het in werkelijkheid wellicht niet gegaan zijn. Misschien kenden ze Jezus en zijn leer al en hadden ze al blijk gegeven van hun fascinatie voor deze charismatische man en zijn bijzondere leer. Misschien meenden ze maar een dagje te moeten spijbelen van hun werk. Hoe het ook zij, het wordt ons niet verteld en voor de kern van dit verhaal is het ook niet belangrijk. Want die kern is net als bij Jona: gehoor geven aan de roepstem die je voelt of hoort.

Misdienaarsreisje

Roeping. In mijn kindertijd vond ik het altijd een wat plechtig woord. Het klinkt wat mystiek en ik benijdde hen die de roep hadden gehoord, in mijn beleving religieuzen en priesters. Ik was misdienaar. Maar dat vooral omdat mijn broer het ook was en het er nu eenmaal zo'n beetje bij hoorde. Ik herinner me nog het enorme gevoel van gezag als ik tijdens de

communiegang in het middenpad telkens een stap achteruit deed en daarmee een volgende bank permissie gaf om ter communie te gaan. Nou ja, eerlijk gezegd was het ook het vooruitzicht van het jaarlijks misdienaarsreisje naar een pretpark, met massa's snoep en contante guldens om nog meer lekkers te kopen dat mij motiveerde. Maar roeping? Ik hoorde niets. Ik vroeg mij ook af hoe dat dan ging. Klonk er een stem uit de hemel? Of wist je het gewoon? Nu besef ik dat ik mijn roeping pas achteraf verstaan heb. Het is de innerlijke drang om te doen wat moet gedaan. Om op te pakken wat op je weg komt. Misschien ook gewoon doen wat bij je past of waar je goed in bent.

Rand van ons blikveld

Op die wijze hebben wij allemaal hier een roeping. Immers, wij kiezen er voor om hier samen te komen en ons open te stellen voor datgene wat de dagelijkse gebeurtenissen overstijgt, dat wat aan de rand van ons blikveld ligt. We hadden ook in ons warme bed kunnen blijven liggen of kunnen genieten van een uitgebreid ontbijt. Of we hadden een museum kunnen bezoeken of een flinke wandeling kunnen maken in de natuur. Maar nee, we voelen dat we hier moeten zijn. Er is iets dat ons roept. En ook als dat alleen de wens is om elkaar weer te zien is dat prima! En natuurlijk is het dat óók, maar dat is het niet alleen. Wij zijn hier vanwege een verlangen naar iets meer, naar iets anders. Maar wat dan?

Omtrekkende beweging

Roeping is een complex begrip. Net zo complex als bijvoorbeeld liefde. We kunnen er alleen maar over stamelen. Met omtrekkende bewegingen en heel veel woorden kunnen we er iets over zeggen, maar eigenlijk zijn er geen woorden voor. Het is zoiets als gehoor geven aan een innerlijke stem, een innerlijk weten, een voelbaar appèl om te doen wat moet gedaan is. Wat goed is en heel maakt. Maar dat we geroepen zijn voelen wij allemaal. Wij zijn geroepen om geïnspireerd door wie of wat ook, chaos te scheppen tot vruchtbare grond. Donker tot licht. Haat tot liefde. Lijden tot welbevinden. Twijfel tot weten. Wanhoop tot hoop. Hoe wij aan die roepstem gehoor geven is verschillend. We hebben niet allemaal dezelfde interesses en talenten. En er is behoefte aan van alles. Als het maar goed is, mooi en lief.

U en ik, wij zijn hier bij elkaar gekomen omdat we geraakt zijn door een roepstem van een mens van een slordige 2000 jaar geleden. Een mens die ons de weg wijst, ons gaande houdt. Die niets anders van ons vraagt dan lief te hebben. Die zich kennen laat in onze liefde voor elkaar. Van zich doet horen met de stem van ons geweten. Zich laat zien in de ogen van onze naaste. Die ons oproept te gaan naar een goed wijd land. Waar brood genoeg en vrede is voor ieder mens.

Muziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in Eén
die zich kennen laat in Liefde
hoe dan ook.
Die ik zie in de ogen van mijn naaste,
die tot mij spreekt met de stem van mijn geweten.

Ik geloof dat Liefde
mens is geworden
in Jezus van Nazareth.
Hij heeft ons voorgeleefd
wat liefde vermag.
Hij heeft ons op weg gezet
naar een menselijker mens-zijn.

Ik geloof in de Geest van verbondenheid
die verbindt en heel maakt
die aanwezig is waar mensen
in vriendschap leven met elkaar.

Ik geloof dat Liefde
ons bezielt en bemoedigt
om met elkaar,
goed te zijn voor deze wereld
en voor allen die erop leven.
Amen.

Lied

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

Soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar,
zoals een kind geboren wordt.

Gedenk de mens
die wordt genoemd uw kind,
uw koninkrijk, uw licht.

Geen duisternis
heeft ooit hem overmeesterd,
geen duisternis
heeft ooit hem overmeesterd.

Gedenk ons die als hij
geboren zijn, eens en voorgoed,
die uit zijn mond
uw naam hebben gehoord,

die moeten leven
in de schaduw van de dood,
die moeten leven
in de schaduw van de dood

hem achterna. (4x)

Brood en wijn rondgedeeld

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar verblijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?
En die in weelde zwelgen en van niets weten,
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Voorbede

Gij had gezien dat het goed was-
waarom gaat het zoals het gaat,
waarom doen mensen zoals zij doen?

Wij bidden voor allen
die moeten leven met geweld;
voor hen die van de toekomst
nauwelijks iets anders te verwachten hebben
dan nog meer rampen en tegenspoed.

Hoor allen die om vrede roepen
als om een onbestaanbaar geluk.
Hoor het bloed dat roept uit de aarde
dat het vergeefs is vergoten.
Hoor hen die sprakeloos zijn
mond dood, gemarteld, verdreven en vernederd,
waar ter wereld niet.

Bij alles wat gebeurt,
schrikwekkend, mensonwaardig,
nu hier, dan daar-
leer ons aandacht te hebben
voor wat ook gebeurt:
voor gerechtigheid die volbracht wordt, voor mensen die zich inzetten voor andere mensen.
Dat onze ogen opengaan,
voor de flitsen van een nieuwe aarde
die ook te zien zijn.

Brengen wij in een moment van stilte,
voor de Eeuwige
wat ons van harte wordt ingegeven.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Zegenbede

De Levende zegene en behoede u.
De Levende doe Zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Levende verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en wees ons genadig

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Hoor. Maar ik kan niet horen.
Mijn oren dicht gestopt.
Mijn adem opgekropt.
Mijn hart van leegte zwaar.
Ik ben nog niet geboren.
Ik ben niet ik. Niet waar.
Hoor. Maar ik wil niet horen.
Zou ik uw woord verstaan,
ik moest uw wegen gaan,
U volgen hier en nu.
Ik durf niet zijn geboren
en leven toe naar U.
Hoor, roept Gij in mijn oren
en jaagt mijn angst uiteen.
O stem door merg en been,
verwek mij uit het graf,
uw mens opnieuw geboren.
O toekomst, laat niet af.

